

SVENSKA
ESPERANTO-
TIDNINGEN

La Espero

2008:4

Raportoj de someraj aranĝoj

Rapporter från sommarens arrangemang

1845 en Roterdamo

En la jubilea kongreso en Roterdamo partoprenis 1845 esperantistoj. Sur la bildo vi vidas la ĝeneralan sekretario de UEA Osmo Buller kaj la nepon de L.L. Zamenhof, Louis Zaleski-Zamenhof. Plulegu sur p. 3. Foto: www.liberafolio.org

Somera kurso en Lesjöfors

Tradicio en la sveda Esperanto-movado estas la someraj kursoj en EsperantoDomo en Lesjöfors. Partoprenis kelkdek homoj.

La helsingborganoj Annika kaj Wictoria farigis tre entuziasmaj kaj nun planas klopodi enkonduki esperanton en siajn lernejojn.

Vidu raporton sur paĝo 5. Sur la foto: Dan Palm, Ann-Louise Åkerlund, Eric Åkerlund, Wictoria Majby kaj Annika Ahlfors partoprenas ekskurson.

Esperantoplaco fine preta

La 5-an de Junio reenaŭguriĝis Esperantoplaco en Gotenburgo. En ĝi troviĝas grandega Esperanta stelo. Benkoj kun surskriboj en Esperanto.

En Språkkaféet (lingvokafejo) oni povas trinki kafon aŭ teon el tasoj kun la surskribo Esperanto. La tasojn donacis esperantistoj.

Plulegu sur paĝo 4. Fotis: Anita Dagmarsdotter.

Komuna Eŭropa Referenckadro por lingvoj

Pri nova Eŭropa sistemo por kompari lingvosociojn raportas Folke Wedlin, tamen en sveda lingvo.

Plulegu sur paĝo 8.

LA ESPERO

Organ för Svenska Esperantoförbundet

ISSN 0014-0694

Septembro 2008 • 96-a jarkolekto

Fondita en 1913

Redaktion: Leif Nordenstorm och Olof Pettersson

Frågor om prenumerat o. dyl.:

EsperantoCentro, Vikingagatan 24, 113 42

Stockholm, tel. 08-34 08 00. sveda@esperanto.se

E-post: esperanto@glocalnet.net

Ansvarig utgivare: Leif Nordenstorm

Utformning: Omnibus Typografi & Leif Nordenstorm

Tryck: Al-fab-eto, Skövde

Prenumeration 2008: 200 kr.

Prenumerationsavgift för La Espero ingår i medlem savgiften.

Postgiro 20 12-3, Esperantoförbundet.

ESPERANTOFÖRBUNDET

Adress: Esperanto-Centro,

Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm,

tel. 08-34 08 00

E-post: sveda@esperanto.se

Nätsida: www.esperanto.se

Öppettider: Esperanto-Centro har flexibla öppettider

dagtid. Ring i förväg!

Postgiro: 20 12-3, Esperantoförbundet

Medlemsavgift 2008:

Direktansluten medlem 200 kr.

Ungdomsmedlem (max 20 år) 100 kr. Medlemmar

under 30 år är samtidigt medlemmar i SEJU,

Sveriges Esperantisters Ungdomsförbund.

Hel familj 300 kr (inklusive ett exemplar av La Espero.

Tilläggssexemplar kostar 100 kr/år).

ESPERANTOFÖRLAGET

Adress: Masthuggsliden 1, 413 18 GÖTEBORG

Postgiro: 578-5 Nätsida: www.algonet.se/~eldona

E-post: eldona@telia.com Telefon: 031 - 12 05 94.

ESPERANTOGÅRDEN

Adress: Esperanto-Gården, 680 96 Lesjöfors,

Nätsida: www.e-g.se E-post: egarden@esperanto.se

Telefon: 0590-309 09

Manus till La Espero

sänds till Leif Nordenstorm, Järnvägsgränd 11

961 76 Boden, tel. 0921-123 54

e-post: esperanto@glocalnet.net

	Stoppdatum	Utkommer senast
--	------------	-----------------

Nr 1	15 januari	15 februari
------	------------	-------------

Nr 2	28 februari	30 mars
------	-------------	---------

Nr 3	30 april	31 maj
------	----------	--------

Nr 4	15 augusti	15 september
------	------------	--------------

Nr 5	30 september	31 oktober
------	--------------	------------

Nr 6	31 oktober	30 november
------	------------	-------------

Utgivningsplanen är preliminär. Den som har brådskande information som måste komma ut senast ett visst datum bör ta kontakt med redaktionen i god tid innan.

NI PREZENTAS

Stella Lindblom

Kie vi naskiĝis?

En Trollhättan.

Kie vi loĝas?

En propra domo en la vilaĝo Lysvik en la komunumo Sunne en Vermlando. Mia koramiko kaj mi aĉetis ĝin antaŭ iom pli ol du jaroj. Dum unu sama tago, ni iris al la banko kaj ekhavis promeson prunti monon, rigardis la domon kaj konstatis ke ĝi taugus, kaj ni venis al la makleristo por subskribi paperojn. Tute ŝokiga sperto, fakte.

Pri kio vi laboras?

Pri nenio ĝuste nun. Mi estas "malsana maldungito" ekde 4,5 jaroj. Se mi ne malsaniĝus mi verŝajne doktorigi pri media politiko ĉe la universitato de Karlstad. Krom la malnova telekomunika inĝeniera ekzameno, mi finlaboris por havi akademian ekzamenojn pri media scienco kaj politika scienco. Sed nun la vivo tiom ŝanĝigis ke tio ne okazos kaj mi fakte ne scias en kiu direkto ĝi iras nun.

Kiujn interesojn vi havas krom Esperanto?

Fariĝi sana! Dum la lastaj jaroj mi multe lernis kaj interesiĝis pri alternativaj sanigaj metodoj. Mi fariĝis rejki-majstro kaj nun mi okupas min plurhore tage pri la tekniko EFT kiu helpas liberigi sentojn kiuj malhelpas la korpon saniĝi.

Ĉu vi havas familion?

Mi loĝas kune kun Fredrik Jonsson kaj du kaj duona katoj. La duona kato estas Lilla My. Fredrik bedaŭrinde ne parolas Esperanton, ankoraŭ, sed li partoprenis la someran kurson en Lesjöfors kaj li pen-

sas ke nia lingvo estas kaj interesa kaj lerninda. Li studas por fariĝi elektrikisto ĝuste nun, sed poste mi esperas ke li plulernos Esperanton.

De kiam vi interesiĝas pri Esperanto?

Tien kaj reen. Ĉu tio estas ebla respondo? Miaj gepatroj estas Roland Lindblom kaj Anita Dagnarsdotter, do mi estas teknike "denaskulino". Bedaŭrinde ili ricevis la konsilon NE instrui al mi duan lingvon - Esperanton - sed kiel ĉiu infano mi englutis multon kaj mi estis ege scivolema, sed mi nur fariĝis duonlingvulo pri Esperanto. En la fino de la 70-aj jaroj mi decidis aktivi kaj la unua kongreso kiun mi mem vizitis estis en Meksiko en 1981. Fine de la 80-aj jaroj miaj malsanoj komencis montri sin, kvankam mi ne komprenis tion tiam, kaj mi kabeis por rehavi la bilancon en mia vivo. Ĝis nun mi plejmulte aktivis en la reto, ekz en Ipernity.

Ĉu vi havis aŭ havas iujn taskojn en la Esperanto-movado?

Neniu ĝuste nun. Kaj mi ankaŭ volas averti al tiuj kiuj pensas ke mi devus reveni kaj aktivi, ĉar dum nedifinita tempo mi foriros de iujn ajn interesojn, por nur doni mian tutan atenton al mia saniĝo.

Kiu estas via preferata libro en Esperanto?

Ĉu mi rajtas du? La fermita urbo de Istvan Nemer, kaj La fratroj Le-onkoro de Astrid Lindgren.

Ĉu ekzistas aliaj interesaj pri vi?

En 1984 mi komencis labori por fondi komunan junularan gazeton en Nordio nomatan Kvinpinto, kaj mi fariĝis la unua ĉefredaktoro. (Kune kun tute necesa helpo de Per-Aarne Fritzon kaj la landaj redaktoroj.) Mi iam estis kase proponita por fariĝi prezidanto de TEJO, sed mia malsano kaj kabeo finis tiujn diskutojn. Dum la lastaj jaroj de miaj studoj en Karlstad mi aktivis en la studenta teatro - Spexet - kaj gvidis ĝin unu jaron kaj kunverkis manuskriptojn dum pluraj jaroj.

Intervjuis: Leif Nordenstorm

Bonvolu akcepti novan numeron de La Espero. Ĉi-foje okazis teknikaj problemoj. Tial la paĝoj 5-7 enhavas malsamajn literitipojn. Bedaŭrinde ne eblis ŝanĝi tion.

Tamen legu!

1845 partoprenis en Roterdamo

La ĉi-jara Universala Kongreso estis jubilea pro tio ke UEA festas sian 100-jariĝoj ĉi-jare. La Espero ne havas kompletan raporton de la kongreso, sed nur kelkajn noticojn el diversaj fontoj.

La urbo

Roterdamo situas centre rilate al la malantaŭa lando kaj ankaŭ pro tio evoluis al la plej granda havenurbo de Eŭropo konsidere la transigon de amaŝtransportoj. Mazuto inter tiuj varoj okupas la unuan lokon. Plie, Roterdamo estas la plej granda kontenera haveno, je granda distanco de aliaj havenoj.

Foto: El la kongresejo. La foto kaj la noticoj pri polico kaj Kubo venas de www.liberafolio.org

La havenaj aktivajoj iom post iom iris laŭlonge de Nieuwe Waterweg (Nova Akvovojo), kaj precipe al la t.n. Maasvlakte (Moza Ebenajo). Ek de 1985 oni eĉ ne plu trovas havenaktivajn en la urbo mem. La havena aŭtoritato estas sendependigita. Roterdamo ek de 2004 perdis sian pozicion kiel plej grandan havenurbon de la mondo al Ŝanhajo. La eksploda kresko de la ĉina ekonomio igis Ŝanhajon la unuan havenurbon, kaj Singapuron la duan. La pozicio de Roterdamo kompare al la konkurantoj Antverpeno kaj Hamburgo kiel Pordego al Eŭropo, restis tamen nedisputita. La haveno prilaboris en 2005 rekordan kvanton de 354 milionoj da tunoj, 8%-ojn pli ol en la antaŭa jaro. Ŝanhajo atingis 380 milionojn da tunoj kaj Singapuro 370 milionojn da tunoj.

Momente oni disvolvas la Duan Mozebenajn pro tio ke en la jam ekzistantaj haven- kaj industriterenoj ne plu estas loko por novaj grandskalaj aktivajoj.

Nova temo: Komerco

Komerca agado bedaŭrinde malofte okazas en Esperanto. Grupo da brazilaj juvelistoj kaj fakuloj pri gemoj tamen partoprenis la 93-an UK-on kiel ekspoziciantoj cele al surmerkato de ties varoj. Fakte oni ne atendas tiom multe vendi tuj, sed fari la unuan pason uzante Esperanton kiel laborlingvon. La grupo plu faros aliajn pasojn, kiel aperigi anoncojn en la Esperanta gazetararo kaj organizi karavanojn komercajn, ĉiam uzante Esperanton kiel laborlingvon. La grupo estas apogata de banko de Brazilio, ABRAGEM (Brazilia Asocio de Produktantoj de Gemoj) kaj SEBRAE (Brazilia Organizo por Entreprenado).

Belartaj konkursoj

Kadre de la Belartaj Konkursoj de UEA okazis ankaŭ konkurso pri la titolo "Infanlibro de la Jaro 2007", en kiu eldonejoj rajtis konkursi per libroj eldonitaj pasintjare. Partoprenis du libroj, el kiuj la jurio premiis "Breno kaj Bruno". Temas pri kolora 32-paĝa verko pri amikeco inter labradora hundo kaj ties mastro. Ĝi estas originale verkita en Esperanto de *Paulo Sergio Viana*, kiu jam kelkfoje antaŭe estis premiita en la Belartaj Konkursoj, interalie per la unua premio en la proza branĉo en 2002. Cetere pri la Belartaj Konkursoj ni povas menciigi la duan premion pri prozo aljuĝigis al Sten Johansson (Svedio) pro "Kemio".

Oratora konkurso

En la Oratora Konkurso de la 93-a UK en Roterdamo partoprenis kvin gejunuloj el kvin landoj. La unuan premion gajnis *Daniel Moreno Martinez* el Meksiko pro parolado pri la temo "Ĉu oni devas kontraŭbatali la malaperon de lingvoj?" La duan premion ricevis *David Welsh* el Norvegio, kiu traktis la temon "Ĉu povas harmonie kunvivi malsamaj kulturoj?", kaj la trian *Francesco Maurilli* el Italio, kiu parolis pri la sama temo kiel la laŭreato de la unua premio.

Afriko en la kongreso

En la kongreso Afriko sin prezentis plurmaniere. la tabloj de la tutsemaĵa Afrika Budo montris lernolibrojn en diversaj lingvoj. La kurso *Gerda malaperis* aperis en aparta Afrika versio.

Entute venis el Afriko sep kongresanoj.

Cetere ĉi-somere okazis ILEI-konferenco de esperantistaj instruistoj en Benino en Afriko. La Espero esperas raportoj pri tiu konferenco en estonta numero.

Polico forportis kongresanon

Libera folio raportis ke okazis neordinarajo dum la kongreso. La nederlanda polico en mardo forportis el la kongresejo de la Roterdama Universala Kongreso kongresanon, kiu en momento de kontrolo ne povis montri sian insignon. La kongresano estis portita al la policejo, sed tuj poste liberigita. Poste evidentigis, ke li bonorde pagis sian kotizon.

Libera Folio: Ĉu ofte okazas, ke homoj provas eniri sen insigno?

- Jes, tio bedaŭrinde ne estas malofta, kaj tio estas enorma malrespekto al la kongresanoj kiuj ja pagis, eble malriĉaj pensiuloj kiuj elspezis grandan sumon por ebligi la kongreson kaj partopreni en ĝi.

La Universala Kongreso en 2010 okazos en Kubo

La universala kongreso de Esperanto en 2010 okazos en Havano en Kubo. Tion anoncis la ĝenerala sekretario de UEA, Barbara Pietrzak, en la solena fermo de la Roterdama UK sabate matene. La decido pri la kongresurbo faris la estraro de UEA fine de la kongresa semajno.

Mesaĝo de UNESKO

En la mesaĝo de UNESKO al la kongreso estis skribita i.a.: Ĉi tiu kongreso okazas je tute taŭga momento: duone tra la Internacia Jaro de Lingvoj 2008. Kiel esenca dimensio de homa ekzistado, lingvoj ĉiam estis en la kerno de la misio de Unesko, kaj ni ludas gvidan rolon en la kunordigado de agadoj tra la jaro.

**RONDO LAN-
GLET 2008**

Stort tack till medlemmarna i Rondo Langlet som ger SEF en månadsinkomst på 2430 kr i månaden:
Melita Dörr
Ingrid Göransson
Signhild Johansson
Leif Nordenstorm
E Leif Pettersson
Johan Selme
Bertil Öjerskog
Lennart Sundman
Aino Åberg
Haldo Vedin
Gunnar Olsson
Sten Hannerz
Sven Linnér
Göran Lundgren
Marianne Westman
Åke Waller
Kaisa Hansen
Ole Hansen
Anders Sundman

**Esperantoplaco
fine ornamita**

La 5-an de Junio finfine Esperantoplaco en Gotenburgo estis preta por inaŭguro.

Blovinstrumenta orkestro komencis kaj finis la aranĝon. Post mallonga saluto en Esperanto de Anita Dagmarsdotter, parolis komunuma ĉefkonsilisto Annelie Hulthén kaj "Gustaf II Adolfs fotfänika" ekpafis per du pafoj "svensk lösen" (sveda saluto). Kiam la pulvofumo malaperis la komunumo kaj la kontrufirmao regalas per buterpanoj kaj trinkaĵo ĉirkaŭ cent kvindek invititoj, inter ili deko da esperantistoj.

La placo havis provizoran fasonon dum jardekoj, poste parte dum jardeko ĝi estis parto de konstruejo de granda trafikunelo. Kaj finfine preta.

Troviĝas parketo sur la placo: de kvin arboj du estas juglandaj kaj antaŭ tiuj estas razeno en kies angulo proksima al la arboj estas blanka ŝtonkvadrato kun kvinpinta - pale - verda stelo sur ĝi.

Ĉirkaŭ la razeno kaj juglandarboj estas malaltaj muroj, taŭgaj sursidi, kun kvin vitraj strioj kun teksto. La tekstoj, nokte lumitaj de malantaŭe, estas "Bonvenon al Esperantoplaco!" kaj la kvar versoj de la unua strofo de la esperanta himno. Ĉiu strio havas slabon kun la teksto en la sveda.

Anita Dagmarsdotter

Anita Dagmarsdotter salutparolas.

Bilda bidrar

Nästa upplaga av Esperanto! En nyc-kel till det internationella språket är under tryckning. Esperantoförbundet ger ut. Studieförbundet Bilda har genom Kristna esperantoförbundet bidragit med 3000 kr till nyckeln. Mer information i nästa nummer av La Espero.

**Koncerto en
Västerås**

En junio okazis antaŭe anoncita koncerto en Västerås.

La programo estis ege varia kaj daŭris 3 horojn kun 20 minutoj da paŭzo. Ili kiuj havis propran prezentadon estis Medhi, Martin Strid, familio Gerlach, Kaj Stridell, Kim kaj Villads Henriksen. Ankaŭ du gastkantistinoj riĉigis la programon. Tiam ĉiuj muzikistoj akompanis ilin. Estis vere ne ordinara dumtempa orkestro. Ili kune kantis krom en Esperanto en la dana, la dalekarlia, la hispana, la indonesia, la nederlanda, la norvega, la pola, la rusa, la ukraina, kaj la sveda. Inter la ĉ. 30 auskultantoj estis 6 SEF membroj kaj 3 samideanoj (iu de ili legis anoncon en VLT).

Wim Posthuma

**Kursfino en
Stokholma
universitato**

Finiĝis la Eo-kurso de la Stokholma universitato. Entute estis kvar subkursoj:

1. "Enkonduko al Eo" (7,5 p) - instruis Sonja kaj Hokan Lundberg
2. "Interlingvistiko kaj konstruitaj lingvoj" (7,5 p) - instruis Hartmut Traunmüller
3. "Profundiĝo en Eo" (11 p) - instruis Sonja
4. "Pri la kulturo k movado de Eo" (4 p) - instruis/gvidis Sonja

El la 30 interesiĝantoj/aliĝintoj efektive nur 23 enskribiĝis (iuj forfalis pro tempomanko, aliaj pro mankantaj notoj). El la 23 studentoj kiuj enskribiĝis 13 sukcese trairis kaj la skriban kaj buŝan ekzamenojn de la enkonduka kurso. La enkonduka kurso estis sendepende de la aliaj elekta kaj sekvebla, kaj parto de la studentoj aliĝis nur al ĝi.

La duan subkurson trairis 6 stu-

dentoj farante skriban ekzamenon. Tiuj 6 dum tiu ĉi semestro trairis la trian kaj kvaran subkurson. Fine de la tria subkurso la studentoj faris B1-kaj B2-nivelajn ekzamenojn de ILEI, ĉiuj sukcese. Dum la kvara subkurso la studentoj laboris memstare kaj verkis mallongajn laboraĵojn

Generale ni kontentas pri la kurso. La kombino de ĉeesta instruado, i.a. per ekzercoj/taskoj el Edukado.net, malĉeesta instruado per "lernu!" kaj ekzamenado per MONDO (<http://mondo.su.se>) kaj buŝa ekzameno sentighis tre bona.

Laŭplane la kurso okazos denove en 2009 se sufiĉe multaj aliĝos al ĝi.
Sonja & Hokan

**Redaktora
vizito**

Kelkaj el la partoprenantoj

La 28-an de Junio vizitis Esperanto-Centron en Stokholmo Perla Martinello - redaktoro de Femina - kaj Giorgio Silfer - eksredaktoro de Literatura Foiro. Partoprenis deko da svedaj esperantistoj.

Oni parolis i.a. pri la unika ĵurnalista kongreso en Vilno en Litovio kaj pri la okazanta verkista kongreso en Stokholmo, pro kiu la gastoj alvenis al Svedio. Oni diskutis ankaŭ pri revuoj en Esperanto.

Leif Nordenstorm

En Malmö

La klubo en Malmö havas biciklan grupon, kiu kune biciklas en la urbo por dismeti afiŝojn.

Laŭplane la klubo disdonos informilojn en la Malmö festivalo. Dupersonaj grupetoj tiamaniere invitos al studrondo. Ĉiuj estos vestitaj en esperantaj ĉemizoj.

GÄVOR

Styrelsen tackar för de generösa gåvor, 16 270 kr, som inkommit under året för olika ändamål fram till 10 augusti. Under hösten kommer esperanto att synas vid flera större arrangemang (se annan plats i tidningen) och behov av pengar till finansiering finns givetvis.

ALLMÄNT

Håkan Blomquist, Esperanto i Väsbj, Alfild Hult, Maj-Britt Kristoffersson, Herbert Lindros, Ulla Luin, E Leif Pettersson, Lauri Rytikkönen, Thordis Samuelsson, Esbjörn Stridell och Sven Österberg: 4 870 kr

HYRA

Yngve Sörman: 2 000 kr

MEMORE AL

SIGURD OLSSON
Genom Wickmans begravningsbyrå och Ulla Luin: 3 900 kr

SKOLDAGAR

MALMÖ
Tomas Jansson och Roland Lindblom: 2 000 kr

SKOLFORUM

Lisbet & Bertil Andreasson, Leif Holmlund och Gunnar Olsson: 3 500 kr

LASTAJ

NOVAĴOJ

Aktualan liston pri aranĝoj vi trovas ĉe:

http://my.calendars.net/esperanto_se

TRA LA LANDO

Nybörjarkurs på Kvarnby folkhögskola

Kvarnby folkhögskola startar undervisning i esperanto. Så här beskriver man kursen:

I samarbete med Esperantoföreningarna i Öresundsregionen vill vi ge dig kunskaper i esperanto, ett språk för att knyta ihop hela världen.

Kursen riktar sig till människor i alla åldrar och med olika studiebakgrund, som är intresserade av internationella kontakter och vill skaffa sig ett medel att kommunicera med människor i alla delar av världen. Kursen riktar sig i första hand till boende i Öresundsområdet, men naturligtvis är även andra välkomna att delta. Första träffen är obligatorisk, de två övriga kan eventuellt ordnas i samarbete med en Esperantoklubb i hemorten. Kontakta kursledaren om du vill veta mer om detta.

Efter genomgången kurs förväntas deltagarna kunna använda esperanto både skriftligt och muntligt på en nivå motsvarande A1-A2 (enligt Europarådets språkfärdighets-skala. 3-4 gånger per vecka bör de studerande via datorn delta i samtal med kursledaren och övriga kursdeltagare. Vi använder programmet First Class och deltagarna måste ha tillgång till en lämplig dator med internetuppkoppling. Kursen förutsätter regelbunden tillgång till internet. Du kan få studiemedel om kombinerar kursen med andra studier så att du kommer upp till en studietakt på minst 50%.

Längd: 8 veckor, distans
Kurstid: 4/10 - 29/11-2008
Studietakt: deltid, 25%
Ansökan senast: 26 september 2008
<http://www.kvarnby.fhsk.se/>

Europeiskt Socialforum

En stor manifestation på temat "En annan värld är möjlig" kommer att hållas i Malmö den 17-21 september 2008. Läs mer på hemsidan: www.esf2008.org.

Svenska Esperantoförbundet kommer tillsammans med Dana Esperanto-Asocio och Europa Esperanto-Unio att

delta med ett informationsstånd och ett seminarium med temat "Interkulturell dialog på lika villkor i en global värld".

Reservera redan nu dessa dagar i er almanacka. Vi kommer att behöva en hel del hjälp att bemanna ståndet och vid seminariet, och många deltagare i det stora demonstrationståget, som ska gå genom Malmö på lördagen den 20/9.

Esperantoklubben i Köpenhamn kommer att arrangera en Språkfestival på söndagen den 21/9. Mer uppgifter om denna kan ni få via: www.agado.net.

Ann-Louise Åkerlund

Rapport från sommarkursen

Efter nybörjarkursen på kvällstid i Helsingborg var det dags för en intensivkurs på fortsättningsnivå på Esperantogården i Lesjöfors. Hälften av klubbmedlemmarna följde med för att pröva om esperanto verkligen fungerar som ett internationellt språk.

Esperanto är som modellera, förklarade kursledaren Martin Strid och fick hela åhörarkretsen att skratta åt hans ordlekar.

Stärkta av upplevelsen att kunna läsa igenom en och en halv novell på esperanto och tala med folk från när och fjärran reste vi hem till Helsingborg.

Kontaktlistan till kursdeltagare som vill vara med och arrangera nästa års sommarkurs blev lång. Dan Palm är vår kontakt i organisationskommittén som bland annat ska utveckla innehållet i kursprogrammet och strukturera upp informationen kring kursen och vistelsen på kursgården.

Wiktorija Majby

ANEKDOTO

Dikega kliento al la kelnero, kiu montras al li la menuon: "Mi elektas iujn viandajn pladojn."

Kelnero: "ĉu ĉiujn vi manĝos sole?"
Dikegulo: "Certe ne. Mi aldonos rizon!"

Märta-stipendiater

Årets Märtha-stipendiater har utnämnts. Grattis till Oleg Izyumenko och Karin Nordström!

Översättningar

Visste du att SEJU ofta är inblandat i översättningsprojekt till och från svenska och engelska? Vi har under några år översatt Fucking Åmål, som nästan är klar nu. För några år sedan hittade en bloggare en gammal science fiction-novell från 1930, som vi översatte under loppet av bara några dagar. Under 2008 kommer vi att börja arbeta med en nytugåva av Lilla esperantoordboken tillsammans med Ebbe Vilborg. Vi har även pratat lite löst om att översätta Lifterens Guide till esperanto. Alla dessa projekt är öppna, och det är bara att hoppa på för den som är intresserad.

Carl Mäsak

ANEKDOTOJ

Jozefino estas en la kuirejo, kaj metas revarmigendan tason da kafo en la mikroondilon. Ŝi premas la ŝaltilon.

Ŝaltilo: Piiip!

Dume, Kruko legas gazeton en la salono, kaj aŭdas tiun soneton.

Post kelkaj sekundoj, la forno avertas ke la kafo pretas: Piiip! Piiip! Piiip!

Kruko kuras al la kuirejo: Subite mi malsatas!

Jozefino: Jen nova venko por Pavlov.

Kruko kaj Jozefino staras en la vestiblo de teatro.

Josephine: Pluvas.

Kruko: Ne, ne pluvas. Estas nur teatraj sonoj de ŝtormo.

Jozefino: De ĉi tie mi vidas la straton. Pluvas.

Kruko: Kial vi ĉiam devas strebi tiel pravi ke mi malpravas?!

Ĵurnalistoj kongresis

26–30 maj 2008 en Vilno (Litovio) okazis la unua mondkongreso de esperantistaj ĵurnalistoj kun pli ol 180 aliĝintoj el 37 landoj. La kongresa temo Internacia interkultura komunikado: ĵurnalismo kaj Esperanto estis traktita en pluraj raportoj kaj prelegoj plenkunsidaj kaj sekciaj.

El la kongreso.

Foto: www.liberafolio.org

Diskutinte la ĉeftemon, la kongreso akceptis 16 konkludojn kaj rekomendojn por la esperantistaj amaskomunikiloj. Alia grava kongresa decido estis reaktivigo de TEĴA (Tutmonda Esperantista Ĵurnalista Asocio), kiu apenaŭ funkciis dum la lastaj jaroj.

Danke al la subteno de litoviaj aŭtoritatoj la kongreskunsidoj pasis en la malnova urbodomo de Vilno kaj en la parlamento de Litovio; la loĝado, manĝado kaj ekskurso estis senpagaj por la kongresanoj. La prezidanto de la parlamento, Ceslovas Juršenas, bonvenigis la kongresanojn en la parlamento, kaj vespere regalis la kongresanojn per akcepto en parlamenta restoracio. Dum la akcepto li donis oficialan gratuleteron al la novelektita prezidanto de TEĴA, populara litova radia kaj televida ĵurnalisto Audrys Antanaitis.

La nova prezidanto de TEĴA estas ankaŭ vicprezidanto de Litova Ĵurnalista Asocio (LJA), kaj kune kun Dainius Radzevičius, la prezidanto de LJA, pretas labori por starigo de konkreta kunlaboro inter TEĴA kaj Internacia Federacio de ĵurnalistoj. Krom Audrys Antanaitis, en la nova estraro de TEĴA estas ankaŭ Mariana Evlogieva (Bulgario), Kalle Knivilä (Svedio), Aleksander Korĵenkov (Ruslando), Dieter Rooke (Svislando), Vytautas Šilas (Litovio).

Milojević honorigita

En la inaŭguro de la 93-a UK en Roterdamo la publiko bonvenigis per forta kaj longa aplaŭdo la decidon de la Komitato de UEA elekti s-ron *Simo Milojević* kiel Honoran Membron de UEA.

Simo Milojević naskiĝis la 14-an de decembro 1936 en Kunja Glavica, Trebinje (Hercegovino), Jugoslavio. Li esperantistiĝis fine de 1956. En la komenco de sia movada aktivado li estis sekretario de loka Esperanto-klubo, poste de Jugoslavia Esperantista Junulara Asocio kaj de Jugoslavia Esperanto-Instituto. En 1963 li estis ĉefredaktoro de "Jugoslavia esperantisto", poste de "La suda stelo" (1964, 1967-69). Kiel komisiito de UEA li restadis pli ol jaron (1960-61) en Hinda Unio kaj Nepalo por instrui Esperanton. Post sia transloĝiĝo al Nederlando *Milojević* redaktis la revuon "Kontakto" (1970-74). En 1974 li eklaboris en la Centra Oficejo de UEA, kiel vicdirektoro (1974-80) kaj redaktoro de "Esperanto" (1974-1984). De 1983 gis 1995 li estis ĝenerala direktoro de UEA. Li estis membro de la Akademio de Esperanto (1989-1998). En sia 60-a vivjaro, li decidis formeti ĉiujn movadajn funkciojn kaj labori kiel libroservisto kaj bibliotekisto en UEA, de 1996 gis la fino de 2002, kiam li pensiigis. Ekde la fino de 2007 li vivas en Trebinje (Respubliko Serba, Bosnio kaj Hercegovino).

ANEKDOTOJ

Kruko legas gazeton: Vidu tion! Oni denove malkovris politikiston en seksskandalo!

Baniko: Lastatempe ni legas tion ĉiutage; estas naŭzige!

Kruko: Kaj mi intencas fari ion pri tio!

Baniko: Brave! Kion vi faros?

Kruko: Mi fariĝos politikisto.

Kruko forestas, kaj Jozefino profitas por trankvile spekti iom da televido.

Ŝi trazumas la kanalojn, kaj paŭzas: Hm, estas io misa pri ĉi tiutelevidilo. Mi ĵus trovis kanalon kie neniu ludas futbalon....

Juryn är fortfarande ute

Idiom är fasta uttryck i ett språk, uttryck vars innebörd inte alltid framgår av ordagrann översättning av orden. Den nederländske översättaren och UEA-delegaten Wouter Pilger har bland annat gjort en egen sammanställning av slanguttryck, idiom och jargong i skriften *Slango kaj ĵargono en Esperanto* (1998) som även finns tillgänglig på internet. I vilken utsträckning dessa uttryck faktiskt används av esperantister är svårt att säga, men här är några smakprov:

Om man behöver koppla av och rensa tankarna, kan man 'lufta hjärnan' – *aerumi sian cerbon*. Om man inte har något särskilt att göra, kan man rulla tummarna, eller 'räkna fingrarna' – *kalkuli siajn fingrojn*. Är man istället rastlös eller nervös, kan det dock precis som på svenska kännas som att 'ha myror i byxan' – *havi formikojn en la pantalonon*.

En del uttryck har anknytning till företeelser inom esperantorörelsen, till exempel kongresser. Akademisk kvart blir 'kongresskvart', *kongresa kvaron-horo*. Man kan gå in på detaljer eller i en djupare diskussion om något, kongresi pri io, och är man osäker på sin ståndpunkt, eller inte kommer riktigt överens men vill avsluta diskussionen för tillfället, kan man säga *ni atendu la decidon de la Akademio*, 'låt oss invänta Akademiens beslut'.

Olof Pettersson

Ordlista över datortermer

Arbetsgruppen "e@i" har ställt samman en flerspråkig ordlista över datortermer. Den finns på www.komputeko.net, och innehåller 7500 termer. Versionen som nu publicerats finns på esperanto, engelska, nederländska, tyska och franska, och fler språk planeras. Ett utdrag engelska-esperanto finns även som bok, utgiven 2008 (80 kr).

Seminarium i Göteborg

Tema: "Supera edukado pri kaj per Esperanto"

Zsófia Korody och Peter Zilvar föreläser om högre utbildningar i esperanto på olika platser i världen med särskild tonvikt på Adam Mickiewicz-universitetet i Poznan (Polen) och Esperantostaden Herzberg (Tyskland).

Lördag 18 oktober kl. 12 – 16:

1. Trarigardo internacia: edukcentroj, klerigkursoj en la mondo.
2. Interlingvistikaj studoj kun metodika kurso en UAM, Poznano.

Söndag 19 oktober kl. 9 – 1230:

3. Klerigsistemo, pluklerigado de Interkultura Centro Herzberg
4. Herzberg – la Esperanto-Urbo en progreso, multflanka agado

Plats: Drottning Kristinas Jaktslott (nära Esperantoplatsen)

Adress: Otterhällegatan /Lasa-rettgatan.

Spårvagnshållplats: Domkyrkan. Gångväg Kungsgatan upp, därefter till höger vid skylt "Drottning Kristinas Jaktslott". 7 min.

Alternativ gångväg: från Järntorget över Rosenlundskanalen till Esperantoplatsen, därefter Kungsgatan upp till krönet. Till vänster Lasarettsgatan. 10 min.

Parkering: Skeppsbrogajen, vid de fem gröna husen. Gå upp för trappan längst till höger, sedan rakt fram. 5 min.

Kostnad: 490 kr. I avgiften ingår för- och eftermiddagskaffe. Övrig kost och logi ingår inte.

Logi: Det finns flera vandrarmen i närheten; kostnad c:a 150 – 300 kr per natt.

Lokalen rymmer 40 deltagare; för att vara säker på plats bör man alltså anmäla sig tidigt. Senaste anmälningsdatum 18 september. Anmälan gäller först vid betalning.

Betalning till plusgiro 51511-4. Vid anmälan ange namn och e-postadress.

Information: Birgitta Anevik, 0510-253 88 el. 0733 – 26 67 12; birgittaanevik_cls@hotmail.com Se även vår hemsida:

www.esperantoinstitut.se

TEATRO

Eduko Danĝera

Dum la historio de Esperanto multaj teatraĵoj estis prezentitaj diversloke en la mondo, sed ne multaj teatraĵoj estas origine verkita en Esperanto.

En la jaro 2006 eldoniĝis je la centjariĝo de SEF (Sveda Esperanto Federacio) "Eduko Danĝera" de Harold Brown. Tio estas kolekto de dekunu mallongaj teatraĵoj (por unu ĝis tri aktoroj). La teatraĵo "La Jubileo" estas verkita por celebri la centjariĝon de Esperanto-teatro. La faktoj en ĝi baziĝas sur la esploroj de Zofia Banet-Fornalowa pri teatro-reprezentoj dum ĉiuj UK kaj ĝi prezentiĝis dum KEF (Kultura Esperanto Festivalo) en Kopenhago 1996 de la profesia aktoro Jerzy Fornal. Estis granda sukceso! Pluraj el la aliaj teatraĵoj estis prezentitaj diverslande, kelkaj de Jerzy Fornal, aliaj lastatempe de neprofesiaj aktoroj.

La Stokholma-klubo uzas la libron "Eduko Danĝera" kiel diskutemo por konversacia kurso. Ni tralegas la teatraĵojn kaj diskutas la tekston. Poste ni diskutas la enhavon kaj la personojn de la teatraĵoj, kiel ili kondukas kaj kial ili agas tiel kiel ili faras. La diversaj teatraĵoj estas mallongaj kaj oni povas tralegi la tuton dum unu kunveno. Ni havas interesajn kaj viglajn diskutojn bazitajn sur psikologiaj aspektoj kaj propraj spertoj. La tekstoj temas pri la homa vivo, pri malfacilaĵoj kaj ĝojoj. La libro estas rekomendinda por trastudo en kursgrupoj ĉar la enhavo kreas multajn diskutnivelojn. Eble kelkaj en la grupo eĉ deziras fari etan prezenton de iu teksto.

Dum la laboro pri la libro iuj ekhavis la ideon traduki la teatraĵojn "La Pesto", origine verkita en Esperanto, en diversajn naciajn lingvojn. La tradukantoj estas spertaj esperantistoj, kelkaj estas tradukistoj al Esperanto. Mi opinias, ke estas interesa ideo traduki origine esperantan tekston en diversajn lingvojn. Tiel eblas por ne Esperanto-parolantoj legi la teatraĵojn en sia propra lingvo.

Se iu leganto ŝatus traduki "La Pesto" en sian nacian lingvon bv kontakti Kerstin Rohdin, Lejonets Gata 381 5tr, SE 136 60 Haninge, Svedio aŭ +46-8-777 08 61.

Vi povas aĉeti la libron je la sama adreso, kosto: €12 (unu ekz) po € 9 (3 ekz aŭ pli) + sendo-kosto.

Per la ligiloj sube vi povas legi "La Pesto" en Esperanto kaj en diversaj tradukoj jam ricevitaĵ.

<http://harold-brown-author-verkisto.webs.com>

Kerstin Rohdin

NEKROLOGOJ

Ivar Nilsson

(1922-2008)

La 4an de Aprilo mortis Ivar Nilsson, prezidanto de Umeå Esperanto-klubo. Li dum multaj jaroj laboris por la komunuma elekto-centralo. En 1941 li eklernis Esperanton. Li ofte diris ke ĉiun tagon oni devas almena ion legi en Esperanto

Li donis multan tempon la klubo, gvidis kursojn por gejunuloj kaj partoprenis en multaj universalaj kongresoj, lastfoje en Tel-Avivo. Li estis delegito por UEA en Umeå.

Sigurd Olsson

Dum juneco estis la plantoj, poste la akvo faris metion. De longe mondvastaj vojĝoj, kiam vi lernis la lingvan medion.

Propagandon vi faris konstante sed vane atendis rikolton. Ni ĉiuj restas atendante, revas vane rezulton.

Vi dormu trankvile, la kulpo ne estas la via. Via memoro restu eterne, ne nur en klubo la nia.

Kvinpinta stelo al tompo vin sekvis kun danko la verda simbolo. zorge al vi ni ĝin plektis de abiaj branĉoj la verda koloro.

Herbert Lindros

Fotokonkurso

Post dek sukcesaj konkursoj (1998–2007) la redakcio de "La Ondo de Esperanto" invitas al partopreno en la dek-unua Internacia Fotokonkurso.

La konkursaj fotoj devas esti senditaj al la sekretario de la konkurso, Halina Gorecka (RU-236039 Kaliningrad, ab. ja. 1205, Ruslando). La fotoj devos atingi la sekretariojn antaŭ la 1a de decembro 2008.

Disdoniĝos tri premioj. Speciala premio por la plej bona foto pri la temo "Vizaĝoj". Informas: <http://tt.esperanto.org/Ondo/>

Halina Gorecka

KER, Europeiskt språkpass och esperanto

Språk, vill jag påstå, är det allra roligaste som finns – men också kanske det mest komplicerade. Inom språkundervisningen hör man nu allt oftare ett nytt begrepp nämnas: Framework. Man kan höra språklärare utbrista till exempel: "Framework, vet du! Det är det nya nu – det är det som vi skall rätta oss efter i fortsättningen". Ett sådant uttalande antyder att Framework skulle vara en ny metodik, den där Gyllene Nyckeln till kunskap som man så länge förgäves letat efter.

Namnet står för "Common European Framework of Reference for Languages". Någon svensk beteckning finns, mig veterligt, inte. Det är bättre ställt med esperanto: Komuna Eŭropa Referenckadro por lingvoj, eller helt enkelt KER.

Vad är då KER? Det är ett dokument som är framtaget av Europarådet i syfte att skydda och stärka Europas språkliga och kulturella mångfald; man vill dessutom stimulera invånarna i Europas länder att lära sig fler främmande språk för att öka förståelsen folk och folkgrupper emellan och samtidigt bidra till individernas personliga utveckling. Ett tredje viktigt syfte är att skapa större enhetlighet vad beträffar inläring, undervisning och bedömning av språkkunskaper.

Kärnan i KER är en skala i sex steg: A1, A2; B1, B2; C1, C2. Nivån A1 betecknar det första stadiet, den första rastplatsen på väg mot ett främmande språk, C2 anger i princip jämbördighet med en infödd talare. Avståndet mellan A1 och C2 är enormt, som man förstår, och varje enskilt steg är väldigt stort. Skalan vidareutvecklas i KER till ett omfattande system där olika språkfärdigheter beskrivs på de olika nivåerna. Basfärdigheterna är *Förstå* (*Höra och Läs*), vidare *Tala* (*Samtal och Muntlig produktion*) och sist *Skriva*. De nämnda fem basfärdigheterna är i sin tur indelade i ett antal specifika färdigheter. Inom fältet *Förstå: Höra* kan man exempelvis gradera uppfattning av ett TV-programms innehåll från A1 till C2, och på samma sätt gradera förståelse av brev inom fältet *Förstå: Läs*.

Låt oss titta på ett konkret exempel. I grundschema ser fältet *Förstå: Läs* ut så här:

A1 Förstår vanliga namn, ord och mycket enkla meningar, t.ex på anslag och affischer eller i kataloger.

A2 Läser mycket korta och enkla texter. Hittar viss information som man behöver i enkelt och vardagligt material som annonser, prospekt, matsedlar och tidtabeller. Förstår korta och enkla personliga brev.

B1 Förstår texter som till största delen består av högfrekvent språk som hör till vardag och arbete. Förstår beskrivningar av händelser, känslor och önskemål i personliga brev.

B2 Läser artiklar och rapporter som behandlar aktuella problem och som uttrycker attityder och åsikter. Förstår samtida litterär prosa.

C1 Förstår långa och komplicerade faktatexter liksom litterära facktexter och uppfattar skillnader i stil. Förstår fackartiklar och längre instruktioner även inom områden som ligger utanför egna intressen och erfarenheter.

C2 Läser utan ansträngning praktiskt taget allt skrivet språk, även abstrakta texter som är strukturellt och språkligt komplicerade, t.ex. manualer, fackartiklar eller litterära verk.

Hur man skaffar sig de här färdigheterna – ja, det är egentligen inte så intressant. KER-dokumentet säger uttryckligen på flera ställen att man vill vara "öppen, dynamisk och odogmatisk" i fråga om undervisningsmetoder.

Tanken är i första hand att var och en själv skall bedöma sina färdigheter. Europarådet har också utarbetat ett så kallat Europeiskt Språkpass, där man läser genom beskrivningarna hämtade från KER och läser av sin egen nivå. Nivån kan på så vis vara högst skiftande i olika färdigheter, och något samlat "betyg" i ett enskilt språk kan man inte utfärda eller peka på. I Språkpasset antecknar man alla de språk man kan, d.v.s. har någon som helst kännedom i, med nivåerna i de olika färdigheterna angivna. Med detta pass i fickan kan man visa upp sina

språkkunskaper för tänkbara arbetsgivare eller utbildare i andra länder.

Skolbetygen – för att nu jämföra – fyller delvis ett annat syfte; vad innebär det till exempel att ha ett VG i tyska? Egentligen detta: man har lyckats rätt bra att tillgodogöra sig kursen, så som den varit upplagd på den skola där man gått, på den nivå man har läst, och för den lärare man har haft. Betygen är i grund och botten främst ett sätt att hjälpa eleverna att anstränga sig för att skaffa de kunskaper de behöver.

Betygssystemen skiljer sig avsevärt åt inom Europa och överhuvudtaget världens olika länder (detta påstår jag utan att egentligen veta det). Språkpasset, grundat på KER:s skalor, är ett praktiskt verktyg för vem som helst, när man vill visa upp vilka språkkunskaper man har, och är därför utan tvekel ett värdefullt instrument för människor som ser hela världen som sin arena. KER:s vidare syfte, att få fler människor flerspråkiga, är lovligt, inte bara därför att dagens värld är liten, utan framför allt därför att kunskaper i flera språk – inte bara ett eller två utan flera – ger insikter, skapar förståelse och berikar personligheten i största allmänhet.

Esperantos plats i sammanhanget? Esperanto är verkligen delaktigt i KER och Europarådets visioner. Såväl dokumentet självt som språkpasset finns översatta till vårt språk, och esperanto blir mer och mer en självklar del av den europeiska, för att inte säga globala, scenen. Esperanto utgör ju just denna bro mellan folk och kulturer som är stråvan bakom Europarådets verksamhet. Och esperantoversionen av KER är i sig ett bevis på vad esperanto kan. "Ni esperantistoj bone scias, ke nia lingvo kapablas cion esprimi; sed aliajn eble aparte impresos, ke Esperanto montrigis tanga lingvo por altnivela kaj komplikika faka teksto kiel tiu de la Referenckadro", så uttrycks saken träffande i förordet av Katalin Kováts, ledare för översättningsarbetet.

Folke Wedlin